

Resolusjon

Vedtatt på NSUs Landsting 2009

Storgaten 19, 0184Oslo
Tlf: 22044950. Fax: 22424247
E-mail: nsu@nsu.no
Web: www.nsu.no

19. april 2009

Resolusjon vedtatt NSUs 55. landsting

En bachelorgrad for fremtiden

Stadig flere yrker vil kreve mer formell utdanning i fremtiden. Det trengs en målrettet politikk for å etablere bachelorgraden fra universitetene og de vitenskapelige høyskolene som en selvstendig grad.

Norsk Studentunion er opptatt av å opprettholde skillet mellom de korte profesjonsutdanningene og de mer teoritunge bachelorgradene ved universitetene og de vitenskapelige høyskolene. Men selv om institusjonenes primæroppgave er å gi studentene teoretiske ferdigheter i fagene, har de også et ansvar for å gi studentene rom til å finne og forme fagets plass i samfunnet.

I en utdanning er det viktig at studentene lærer hvordan man bruker sin kunnskap. I mange studier ved universiteter og vitenskapelige høyskoler gjøres dette best gjennom å sikre at studenten kan formidle sitt fagfelt på en god måte. Gode diskusjoner, grundige tilbakemeldinger og formative vurderinger på både muntlige og skriftlige presentasjoner er avgjørende for å sikre kvalitet i utdanningen. Kvaliteten skapes i møtene mellom studenter og aktive forskere og formidlere.

Kritisk kompetanse

Felles for mange av de allmennfaglige bachelorutdanningene er at de ikke utdanner spesialister, men generalister med et faglig fundament. NSU mener at kritisk kompetanse – å kunne lese, skrive, tolke, forstå og formidle – er essensen i en bachelorgrad og bachelorstudentenes styrke på arbeidsmarkedet. Universitetet i Oslos kandidatundersøkelse¹ viser at tidligere studenter mener at det er nettopp disse ferdighetene de har hatt mest utbytte av i møte med arbeidslivet. For å utvikle denne type kompetanse er det også viktig at studenten får muligheten til fordypning i et spesifikt fagfelt. Slik får studentene trent sine analytiske evner på et sofistikert nivå, samt utvikle evnen til å tilegne seg avansert kunnskap. NSU tror fremtidens arbeidsliv vil kreve allsidige medarbeidere som kan tilegne seg ny kunnskap, utfordre stivnede forestillinger og bidra til å

1

utvikle arbeidsplassene sine. Slike medarbeidere får man ikke ved å ukritisk tilpasse utdanningene til det som på et gitt tidspunkt fremstår som næringslivets behov.

En satsning på bachelorgradens selvstendighet må derfor være en satsning på kritisk kompetanse. Dessverre ser vi at trange økonomiske rammer til lærerstedene har ført til kutt i viktige undervisningstiltak som seminarer, veiledning og alternative undervisnings- og evalueringsformer. Dersom man skal satse på kritisk kompetanse fordrer det at de økonomiske rammene til institusjonene utvides og at institusjonene selv prioriterer utdanningskvalitet i egne budsjetttrunder. Kunnskapsdepartementet kan bruke de årlige etatstyringsmøtene aktivt for å følge opp at en slik prioritering skjer.

En satsning på kritisk kompetanse innebærer også en satsning på de allmenndannende fagene ex.phil. og ex.fac. Disse fagene gir et innblikk i filosofi og forskningshistorie samtidig som de stiller viktige spørsmål om vitenskapens og universitets rolle i samfunnet. Slik legger fagene grunnlaget for kritisk tenkning igjennom hele studieløpet. NSU er bekymret for utfordringene særlig ex.phil. møter. Emnet har mistet mange av funksjonene det er ment å skulle dekke, og lider blant annet under manglende oppdatering til dagens behov for styrket bevissthet om problemstillinger samfunnet står overfor. Mange studenter opplever i dag ex.phil. Som lite relevant i forhold til resten av studiene. Vi mener løsningen ikke er å kutte emnet, men å oppdatere og styrke det.

Studentaktiv forskning

Norsk Studentunion ser forskningskompetansen ved universitetene og de vitenskapelige høyskolene som en ressurs som i enda større grad bør reflekteres i bachelorstudentenes kompetanse. Bachelorstudentene må få muligheten til å aktivt delta i institusjonenes forskning. Dette kan skje enten ved at det opprettes enkeltemner som har dette som sitt særlige formål, eller ved å integrere studentaktiv forskning gjennom hele studieløpet. Aktiv deltaking i forskning vil styrke studentenes innsikt i fagene og styrke evnen til kritisk tenkning.

Fire minus én blir fem?

Da den nye gradsstrukturen ble innført i norsk høyere utdanning i 2003 var parolen at cand.mag.-graden ble "kuttet med ett år". Mer effektive studieløp og bedre oppfølging skulle kompensere for den forkortede studietiden. Etter seks år ser vi at de første kullene med bachelorstudenter ikke har fått den mottakelsen i arbeidslivet som de ble lovet. I NIFU STEPs kandidatundersøkelse fra 2008 heter det at "[s]elv om litt over halvparten, 62 prosent, var sysselsatte et halvt år etter eksamen,

var det kun 13 prosent [som] hadde fast eller midlertidig, relevant heltidsjobb².

Statlige og offentlige virksomheter utlyser få faglige stillinger som ikke krever mastergrad. Konsekvensen av dette er i praksis at *mastergraden* er den nye cand.mag – at cand.mag.-graden ikke ble kuttet med et år, men utvidet fra fire til fem. Dette er en uholdbar situasjon, og en stor, felles utfordring for myndigheter, institusjoner og studenter.

Stort behov

Fremskrivninger av behovene i fremtidens arbeidsliv at bachelorgraden vil bli viktig. SSBs prognose er at 30 prosent av arbeidsstyrken i 2025 vil ha en bachelorgrad fra universitet eller høyskole³. Det er en økning på 50 prosent i forhold til i dag, men er kanskje likevel ikke nok. Mens antallet masterutdannede ligger an til å øke parallelt med etterspørselen, forventer SSB at det vil bli et underskudd på arbeidssøkere med bachelorgrad i løpet av de nærmeste 20 årene.

Bachelorstudentene blir viktige i framtidens samfunn. Derfor er det avgjørende å bygge opp solide utdanninger basert på forskningsbasert undervisning, god oppfølging og en faglig fundert balanse mellom teori og praksis. Utfordringen er å gjøre bachelorutdanningen tilgjengelig og relevant for flere. Det fordrer systematisk og god veiledning i ungdomsskolen og videregående og en utvidet og styrket studie- og yrkesveiledning ved institusjonene, kombinert med en bevisst satsning på bachelorgradens universelle karakter.

En vellykket satsning på bachelorgraden krever innsats fra utdanningsinstitusjonenes side, men avhenger også av mottakelsen kandidatene får i samfunnet. Næringslivet må utfordres til å tenke mer utradisjonelt når de ansetter nye medarbeidere, og staten og institusjonene må vise at de verdsetter bachelorgraden. Bachelorkandidatene må vite hva de kan og hvordan arbeidslivet fungerer for å bli trygge på seg selv. En solid allmenndannelse med faglig spesialisering må bli den beste billetten til arbeidslivet.

Ingen vet hvor haren hopper

Det er vanskelig å spå fremtiden i detalj, og ikke alle prediksjoner blir virkelige. Det er derfor viktig at utdanningen som tilbys må kunne brukes i mange ulike yrker. Bachelorutdanningene ved universitetene og de vitenskapelige høyskolene må ikke spesialiseres og tilpasses bestemte arbeidsoppgaver i for stor grad. Bachelorutdanningens allmenndannende funksjon må få større oppmerksomhet. Målrettet vektlegging av kritisk

2

http://www.nifustep.no/norsk/innhold/prosjekter/nasjonale/kandidatundersokelsene/halvtaarsundersokelser/kandidatundersokelsen_2007/hovedresultater

³ http://www.ssb.no/emner/06/90/rapp_200829/rapp_200829.pdf

kompetanse gjennom forskningsbasert undervisning vil føre til at det utdannes mennesker som kan fylle flere arbeidsoppgaver. Slik vil studentene og samfunnet være bedre rustet for forandringer og utvikling i arbeidslivet.

NSU krever at:

- Basisbevilgningene må økes og at undervisningskvalitet prioriteres.
- Statlig lønns- og ansettelsespolitikk må verdsette bachelorgraden.
- Kunnskapsdepartementet må følge opp at institusjonene prioriterer og utvikler bachelorutdanningene i dialog med studentene og samfunnet.
- Bachelorgradsstudentenes kompetanse må synliggjøres overfor potensielle arbeidsgivere både i offentlig- og privat sektor.
- Kunnskapsdepartementet må utrede en ny felles modell for examen philosophicum, med større vekt på å gi studentene et solid fundament for å orientere seg i academia og i samfunnet for øvrig.
- Studentene gis muligheten til å delta i institusjonenes forskning.
- Alle elever i grunnskole og videregående må få oppdatert og grundig studie- og yrkesveiledning.
- Alle utdanningsinstitusjoner må tilby studentene relevant studie- og yrkesveiledning.
- Alle ansatte ved sentre for fremragende forskning skal undervise.
- Det opprettes sentre for fremragende undervisning.

For ytterlige kommentarer og informasjon, kontakt:

Ingvild Reymert, leder i Norsk Studentunion på tlf: 95 79 25 56

Norsk Studentunion (NSU) er en paraplyorganisasjon for studentdemokrati ved norske universiteter, høyskoler, kunst- og vitenskapelige høyskoler. Totalt 93.000 studenter er tilsluttet NSU. Siden 1936 har vi arbeidet for studentenes faglige, sosiale og økonomiske rettigheter. NSU har medlemslag ved alle sine medlemsinstitusjoner, og hovedkontor i Oslo. Mer informasjon om NSU finner du på www.nsu.no